

DÉLMAGYARORSZÁG

Írta: Ferenc-u. 2. Telefon 13-33. Kiadóhivatal,
Művelődési és jegyiroda: Aradi uca 8. sz. Telefon 306.
Nyomda: Petőfi Mándor sugárút 1. szám. Telefonszám 16-34.

Szeged, 1926 október 6, SZERDA

Stipendium: 4000 kor. Egyes szám ára: hetiként 2000 kor.
A 1. és 2. rész ára: 4000 kor. A 3. rész ára: 2000 kor.

Általános köztisztviselő-sztrájk készül Ausztriában.

(Budapesti tudósítók telefonjelenlése.) Bécsből jelenik: A Köztisztviselők Országos Szövetségének végrehajtó bizottsága ma ismét megkezdte az egyezkedési tárgyalásokat folytatását. A végrehajtó bizottság tagjai azonban nem jutottak Ramek kancellár elé, mire este táviratban utasították az egyes tartományok köztisztviselői szervezetét, hogy legyenek készenlétben, mert az általános sztrájk bármely

percben kezdetét veheti.

A sztrájk kitöréséről a központi végrehajtó bizottság táviratban fogja értesíteni a szervezetteket. Ez abban az esetben következik be, ha holnap nem sikerül a kormányval megegyezésre jutni. A helyzet komolyságára való tekintettel azonban még egy utolsó kísérletet tesznek, hogy a kormányt a köztisztviselői békövetelések elfogadására bírják.

Ünnepélyesen letették a klinika alapkövét, diszdoktorrá avatták gróf Klebelsberget.

A kormányzó második napja Szegeden. — Horthy Miklós váratlanul kitért Somogyi polgármester.

(A Délmagyarország munkatársától.) A tulajdonképeni ünnepségek, amelyeket a kormányzó hétfői fogadtatása, a telepi iskolák felavatása, a színházi díszelőadás és a város által rendezett bankett vezetett be, kedden zajlottak le. Kedden került sor az egyetemi építkezések alapkövének ünnepélyes letételére és Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter honoris causa diszdoktorrá avatására, valamint a békési árvízveszedelem elhárításánál érdemeket szerzett katonák ünnepélyes kitüntetésére.

Az időjárás rendkívül kedvezett. A kimélyült októberi ég végtelen kétségét egyetlen felhőoszlop sem szakította meg, a nap forrón, vakítóan ontotta sugarait a földre, a rozsdásodó falombok mozdulatlanul, méltóságteljesen várták az őszi agóniát. Minden programszerűen történt ismét, szinte másodpercenyi pontosággal. A rendezés komplikált gépezete kifogástalanul működött, sehol semmi zavaró momentum.

A reggeli üdvözlés.

A kormányzó és szűkebb kísérete, valamint Klebelsberg Kunó gróf a Tarda-vonaton töltötte az éjszakát. A pompás különvonat az éj folyamán kilotált a Tiszapályaudvar fölé, ahol reggel vontatták vissza a személypályaudvar éltérmi bejárata elé, ahol már jóval kilenc óra előtt összegyűltek a díszmagyaros notabilitások, az egyetem tanácsa és a szegedi helyőrség vezérkara. Pontosán kilenc órakor szállt ki a kormányzó szalonkocsijából és fogadta a küldöttégek üdvözlését. Dr. Tóth Károly egyetemi rektor az egyetemi tanács nevében felkérte az alapkövetelési ünnepélyen való megjelenésre, majd bemutatja az államfőnek az egyetemi tanács tagjait, a dékánokat és protokollant.

A kormányzó negyedtízig beszélgetett ott az állomás peronján az egyetem tanáraival, a kultuszminiszterrel és a város notabilitásaival. Kilenc óra husz perckor indult el az autósor a pályaudvar előtti térségről a fellobogózott házak, az éljenző diákság sorfalai és az erős kalonai és rendőri kordon között a Boldogasszony-sugárúton és a Tisza Lajos-köruton keresztül a gyermekklinika felé.

Azokba a kövekbe, amelyekből az egyetem épül, kin és könnyek vannak beépítve.

Itt az épülő falak, a hatalmas téglahegyek és anyaglömegek között már tekintélyes ember-tömeg várakozott. A rendet a rendőrség és a kalonasság tartotta fenn.

Az épülő gyermekklinika falai között pálmák, szönyegekkel és virágokkal felkészített díszsátor állott, amely alatt helyet foglalt a kormányzó és szűkebbkörű kísérete. A kormányzó trónuszerű székelől jobbra állt Jászai

királyi herceg és balcsi Jankó Kocsárd hadseregparancsnok és balra Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter és Karaffidák Jenő, a nemzetgyűlés háznapja.

A díszsátorból jobbra a kormányzó kísérete helyezkedett el, a főiskolák képviselői és a szegedi egyetem tanácsa, Szemben a díszsátorral a Széchenyi-téri korról odavitt széksorokon az ünnepőbe öltözött nagyközönség helyezkedett el, az első sorokban a díszmagyaros urak. Balfelé, az épületállványokon a dalárda várakozott és az építkezésnél foglalkoztatott munkássereg.

Az alapkövetelési ünnepélyt a dalárda Hízek-egye nyitotta meg, amelyet Csomák Elemér belvárosi kántor vezetett.

Minden nemzet annyit ér, amennyit kultúrája, műveltsége nyom.

A rektor nagyhatáru és lelkes eljenzéssel fogadott beszéde után a díszmagyarba öltözött polgármester lépett a kormányzó elé és tartott nagyszabású ünnepi beszédet.

— Szeged város történetében örökké nevezetes marad ez a nap, — mondotta a megjelentek üdvözlése után, — amikor a kormányzó leteszi a szegedi egyetem alapkövét. Az egyetem az általános, egyetemes emberre foglalkozik, aki innen kikéri, magával kell vinnie az élet útjára egy nagy palladiumot, a sziklaszilárd magyar jellemet. Aki ezt viszi magával, az életben mindig tiszteltben tartja a mások jogait. Csak az erőslelkű ember lehet az, aki kiáll mindent. Legyen ez alapkö a szilárd magyar jellem talpköve.

— A paradicsomi vezetés fa nemcsak a jó, hanem a gonosz tudás fája is volt. Ez a vezetés különbség végigvonul az egész életben. A gonosz tudás ártalmas, csak a jóttevő tudásból van haszna az emberiségnek. Legyen ez az alapkö a cselekvő magyar tudás alapköve is.

Harmincezer magyar gyermek halála.

A polgármester nagy tapsai és eljenzéssel fogadott beszéde után Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter tartott beszédet.

— Az optimizmus a politikai élet oxigénje — mondotta —. Ki képviseli a magyar jövőt, ha nem a magyar gyermek? A magyar gyermekek sorában bizony nagy pusztulást vitt véghez a csecsemő- és a gyermekhalandóság.

Szegeden száz élvészületett közül tizenhat csecsemő hal meg, Csongrád vármegye területén tizenhét, Hollandiában, amelynek ugyanannyi a lakosa, mint Magyarországnak, nyolcezerre szorították le a csecsemőhalandóságot akkor, amikor nálunk harmincezer csecsemő hal meg, tehát harmincezer magyar ember életét lehet és kell megmentenünk.

— A magyar kultuszminiszter a magyar gyermek minisztere. Nem véletlen, hogy az egyetem

Ezután dr. Tóth Károly rektor lépett a kormányzó elé és engedélyt kért tőle az ünnepély megkezdésére, majd üdvözlőle a megjelent méltóságokat, a főiskolákat, tudományos intézetek képviselőit és a nagyközönséget.

— Az első szó, amely ezen a napon ajkamat elhagyja — mondotta a rektor —, szálljon az Ur számolyához, legyen a háladási szava, amiért nem hagyta el Erdély bujdosó egyetemét. Legyen a könyörgés szava és kérjen áldást a szegedi egyetem számára. Ne legyen ez az ünnep csak a koporsó fölötti gyász és a bölcső fölötti öröm kettős ünnepe, hanem legyen az új frigykötés ünnepe is mert a mindenét vesztett egyetem a mai napon új frigyre lép. Feltolul lelkemből a kérdés, hogy Erdély lelke mit érez most. Az előttünk elhőmpölygő Tisza vizében a Szamos és a Maros vízceppjei, a székelők és edényi magya ok könnyei azt suttogják a kolozsvári egyetemnek, hogy te cs k élj tovább, nevelj a hitben, a tudományban, a hazaszereteten és azt is suttogják a habok, hogy ne felejtsetek. Azokba a kövekbe, amelyekből az új egyetem épül fel, kin, könnyek vannak beleépítve, de bele van építve az élni akarás lángja is és a nemzet jövőjében vetett hit ereje is. (Eljenzés.) Hallgassátok ti néma kövek a Maros, a Szamos és a Tisza vízceppjeinek suttogását, üzenjétek a keletre szálló felhőkkel azt is, amit nekünk ma nem szabad elmondani.

Szárnyaló szavakkal mondott ezután a rektor köszönetet a kormányzónak, a kormánynak és a város közönségének azért az áldozatkésziségiért, amely most végleges hallékot ad a Kolozsvárról száműzött egyetemnek.

— Ezen a mai napon, itt az Ur szabad ege alatt — fejezte be beszédét a rektor —, a mi második esküvőnkön, új fogadalmat tesszünk: Fogadjuk, hogy nevelni fogjuk az ifjúságot, hitben, tudásban és a magyar haza szeretetében, mert nekünk csak székelőnk valózott meg, de lelkünk ugyanaz maradt. És fogadjuk, hogy Erdélyt, Kolozsvárt feledni nem fogjuk soha.

— Minden nemzet annyit ér, amennyit az örökigazság mérlegén kultúrája, műveltsége nyom. Csak az a nemzet lehet minden nemzetek között megálló, amely ezt az igazságot soha el nem felejt. A kultúrát, a tudást, a hatalom fegyverével soha legyőzni nem lehet. Itt hőmpölyög előttünk a Tisza. Valamikor régen nem voltak gátjai. Tíz kilométernyi széles medrében hőmpölygött végig a magyar Alföldön és beláthatatlan területeket rabolt el az emberiségtől. De a tudás, az okosság gátak közé szorította és visszahódította tőle az emberiség számára ezeket a hatalmas területeket. Ez a nemzet sorsa is. Az ártalmas szenvedélyeket a nemzet kultúrája szoríthatja csak gátak közé. Legyen ez az alapkö a magyar jövő bizos talpköve.

— Egy nemzet jövője a nemzet szellemében rejlik. Ezt a nemzeti szellemet emeljük, amikor a szegedi egyetem felépítése által a magyar tudománynak új templomot emelünk. Hazámnak kérem a legnagyobb jót, amikor azt kérem, hogy a magyar tudományoknak ezt a fellegvárát oltalmazza meg a magyarok Istene.

Alapkövének letételével éppen egy gyermek-klinika alapkövét tettük le. Itt most nemcsak egy gyermekkorház épül, hanem főiskola is, amely orvosokat nevel a magyar gyermek számára. Még ebben az évben megkezdődik a nőgyógyászati klinika építése is, amely a magyar anya iskolája lesz.

— Amikor a kishittek látták, hogy az egyetem hallékialanná vált és a magyar pénz megindult a romlás útján, egyre hangosabban követelték a menekült egyetemek megszüntetését. Miközben egyre hangosabbá vált a kishittek lármája, egymás után jöttek a hírek: Szerbia új egyetemet létesít, Románia a főiskolát elvett kolozsvári és az osztrákoktól elvett csernovici egyetem felújítására százötvenmillió aranyfrankot akar fordítani, Csehország Prágában új fakultásokat állított fel, hatalmas állami könyvtárat létesített, Pozsonyban új elméleti intézettel bővítette ki az egyetemet, az elszegényedett, lerongyolódott Görögország új egyetemet létesít Szalonikiben; lelkemen átrészelt akkor a léle-